

Usmernenie

k prihlasovaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením na maturitnú skúšku

prostredníctvom Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky

Žiaci so zdravotným znevýhodnením môžu mať podľa § 4 ods. 3 a §14 vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov upravené podmienky na vykonanie maturitnej skúšky (MS).

Podľa upravených podmienok môže maturovať:

- a) žiak špeciálnej školy,
- b) žiak špeciálnej triedy,
- c) žiak so zdravotným znevýhodnením v triede strednej školy vzdelávaný podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVVP) spolu s ostatnými žiakmi.

IVVP je podľa § 11 ods. 10 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so zdravotným znevýhodnením (ZZ), ktorý je individuálne začlenený v bežnej triede strednej školy. Účelom IVVP je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho ZZ.

Prihlasovanie žiakov na MS a žiadosť o úpravu MS

Žiak posledného ročníka strednej školy do 30. septembra písomne oznámi triednemu učiteľovi predmety (z cudzieho jazyka aj úroveň), ktoré si na MS zvolil, a žiak so ZZ zároveň v prílohe oznámi aj spôsob vykonania maturitnej skúšky (§ 75 ods. 1 a 2 školského zákona).

Príloha písomného oznámenia obsahuje osobné údaje žiaka, požadované úpravy, odborný posudok toho odborníka, ktorý má vo svojej odbornej starostlivosti žiaka so ZZ – lekára alebo špeciálneho pedagóga alebo psychológa (§ 14 ods. 10 vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov). Odborný posudok pre žiaka s vývinovými poruchami učenia má platnosť najviac dva roky. Odporúčame uskutočniť rediagnostické vyšetrenie už v 3. ročníku, aby žiak mohol priložiť odborný posudok k žiadosti o úpravu MS v stanovenom termíne.

Odporúčame, aby oznámenie o úprave MS prekonzultoval riaditeľ školy s triednym učiteľom a vyučujúcimi žiaka a výsledok oznámil žiakovi.

Pri zaradovaní žiaka do skupiny a pri úpravách podmienok na vykonanie MS v súlade s individuálnym výchovno-vzdelávacím programom žiaka (§ 14 ods. 1c vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov) je rozhodujúce, ako sa so žiakom **pracovalo v priebehu štúdia na strednej škole.**

Hlavným **kritériom pre zaradenie do skupiny sú funkčné dôsledky**, tzn. konkrétne následky postihnutia, ochorenia alebo iného znevýhodnenia na činnosť žiaka. Pri rovnakom postihnutí nemusia byť funkčné dôsledky zdravotného znevýhodnenia rovnaké.

Žiaci so ZZ môžu používať kompenzačné pomôcky.

Kompenzačné pomôcky sú pomôcky a zariadenia, ktoré nahrádzajú, dopĺňajú a podporujú chýbajúce alebo oslabené funkcie. Umožňujú žiakovi so ZZ vykonávať činnosti, ktoré by bez

ich použitia nemohol uskutočňovať sám, činnosť by bola spojená s veľkou námahou a trvala by omnoho dlhší čas. Výber a použitie kompenzačných pomôcok je v kompetencii školy. Za kompenzačné pomôcky je považovaný napríklad notebook, tablet, PC, televízna lupa, elektronická čítacia lupa a iné optické pomôcky, Pichtov stroj, program so zvukovým výstupom pre nevidiacich, načúvacie prístroje, osobné zosilňovače a pod.

Úpravy v legislatíve, ktoré sa vzťahujú na žiakov so ZZ

V nasledujúcom prehľade upozorňujeme na úpravy pre žiakov so ZZ, ktoré prináša **vyhláška č. 318/2008 Z. z.** o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov:

▪ **§ 5 ods. 3**

„Žiak s vývinovými poruchami učenia alebo žiak so sluchovým postihnutím môže konať maturitnú skúšku len z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky z predmetov anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk a taliansky jazyk.“

Poznámka:

Žiak si vyberie, či bude konať MS z cudzieho jazyka celú, tzn. externú časť, písomnú formu internej časti a ústnu formu internej časti, **alebo bude konať len ústnu formu internej časti** a to bez ohľadu na zaradenie do skupiny. Žiakovi s vývinovými poruchami učenia a žiakovi so sluchovým postihnutím, ktorý sa chce uchádzať o štúdium na vysokej škole **odporúčame, aby si zistil podmienky prijatia na vysokú školu** a potom sa rozhodol, či vykoná len ústnu formu internej časti MS.

▪ **§ 14 Úpravy maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením**

▪ **§ 17a**

Žiak so sluchovým postihnutím si môže v príslušnom školskom roku do 30. septembra 2019 namiesto predmetu cudzí jazyk zvoliť jeden z predmetov matematika alebo náuka o spoločnosti alebo občianska náuka.

▪ **Príloha II. ČASŤ PODROBNOSTI O SPÔSOBE KONANIA EXTERNEJ ČASTI A PÍ SOMNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MATURITNEJ SKÚŠKY**

Úpravy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením:

Test z cudzieho jazyka pre žiakov so sluchovým postihnutím neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením.

Poznámka:

V prípade, že žiak napriek sluchovému postihnutiu chce konať v externej časti MS z cudzieho jazyka aj časť počúvanie s porozumením, uveďte túto požiadavku pri prihlasovaní do Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky (IS).

▪ **Príloha III. ČASŤ PODROBNOSTI O SPÔSOBE KONANIA A OBSAHU ÚSTNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MATURITNEJ SKÚŠKY**

▪ **Príloha V. ČASŤ ÚPRAVY MATURITNEJ SKÚŠKY PRE ŽIAKOV S JEDNOTLIVÝMI DRUHMI POSTIHNUŤIA**

Uvádzame len úpravy pre III. skupinu – ťažký stupeň obmedzenia.

III. skupina – ťažký stupeň obmedzenia

- A. Žiaci zaradení do tretej skupiny sú schopní absolvovať maturitnú skúšku s úpravami uvedenými v II. skupine s pomocou asistenta alebo tlmočníka posunkovej reči.

- B. Žiaci s viacnásobným postihnutím zaradení do tretej skupiny, ktorým sa v priebehu vzdelávania zmenil zdravotný stav tak, že nie sú schopní absolvovať písomnú formu internej časti maturitnej skúšky podľa písmena A, vykonajú iba externú časť a ústnu formu internej časti maturitnej skúšky podľa písmena A.

Poznámka:

k písmenu A.

Žiaci, ktorí vyžadujú pomoc asistenta, sú zaradení do III. skupiny. Žiaci so sluchovým postihnutím nie sú zaradení do III. skupiny, ak tlmočník posunkovej reči tlmočí len pokyny. Žiaci, ktorí majú úpravy podľa písmena A, majú čas predĺžený o 100 percent.

k písmenu B.

Úpravy sa vzťahujú na žiakov s ťažkým viacnásobným postihnutím (napr. ležiaci žiaci), ktorí sa pripravovali na MS a ich zdravotný stav sa v priebehu štúdia zhoršil. Naďalej sa pripravujú na MS s použitím rovnakých metód a postupov, avšak zdravotný stav im nedovoľuje vykonať písomnú formu internej časti MS pre neschopnosť samostatne písať a zároveň neschopnosť diktovať asistentovi (napr. dýchacie ťažkosti).

Žiaci, ktorí majú úpravy podľa písmena B, majú predĺžený čas individuálne podľa potreby, s ohľadom na aktuálny zdravotný stav.

Stručný prehľad povolených úprav podmienok na vykonanie MS pre jednotlivé druhy ZZ a skupiny podľa miery funkčného obmedzenia sú uvedené **v tabuľke č.1.**

Ústna forma internej časti MS

Ústna forma internej časti MS (ÚFIČ MS) je v kompetencii školy. Dôležité je vytvorenie optimálnych podmienok pre vykonanie ÚFIČ MS. Pre žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou je potrebné vytvoriť pokojné pracovné prostredie. Písomná príprava na ÚFIČ MS môže byť použitá ako odpoveď. U žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou sa nehodnotí výslovnosť, intonácia a jazyková správnosť vo všetkých predmetoch ÚFIČ MS.

Pokyny na prihlasovanie do IS

Základné informácie

Na web stránke <https://maturita.svsbb.sk> vyplňte všeobecné údaje o škole a štúdiu ako pri intaktných žiakoch. Pri písomnom a telefonickom styku prosíme vždy používať 6-miestny maturitný kód školy a kód žiaka, ktorým je jeho rodné číslo.

Zoznam maturitných predmetov, ktoré majú EČ a PFÍČ

Zadajte predmety, z ktorých bude žiak so ZZ vykonávať EČ a PFÍČ tak, ako pri intaktných žiakoch. Pri žiakoch s VPU a SP, ktorí budú vykonávať iba ÚFIČ z cudzieho jazyka, v uvedenom zozname cudzí jazyk vôbec nezadávejte!

Druh zdravotného znevýhodnenia

Označte druh zdravotného znevýhodnenia v príslušnom okienku. Pri viacnásobnom postihnutí označte najprv všetky druhy zdravotného znevýhodnenia a až potom pokračujte ďalšími možnosťami.

Žiaci so zdravotným znevýhodnením, na ktorých sa vzťahujú úpravy testov, sú žiaci:

- a) so sluchovým postihnutím (SP),
- b) so zrakovým postihnutím (ZP),
- c) s telesným postihnutím (TP),
- d) chorí a zdravotne oslabení (CH a ZO),
- e) s vývinovými poruchami učenia (VPU),
- f) s poruchami aktivity a pozornosti (PA a P),
- g) s poruchami správania (PS),
- h) s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS),
- i) s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT).

V prípade žiaka s viacnásobným postihnutím označte všetky druhy postihnutia. Ďalšie úpravy je potrebné konzultovať s odborným zamestnancom NÚCEM.

Skupina podľa stupňa funkčného obmedzenia

Žiaci sa do skupín zaraďujú podľa miery funkčného obmedzenia pri práci s testom, nie podľa stupňa postihnutia z lekárskeho hľadiska.

Napr. imobilný žiak (pomôcka – vozík), ktorý je bez postihnutia horných končatín a nemá iné postihnutie, môže byť zaradený do I. skupiny, prípadne nebude potrebovať žiadne úpravy. Pri zaraďovaní žiaka do skupiny a pri úpravách podmienok na vykonanie MS je dôležité a rozhodujúce, ako sa so žiakom pracovalo v priebehu štúdia na strednej škole.

I. skupina – žiaci s ľahkým stupňom obmedzenia

Žiaci zaradení do I. skupiny pracujú s testami identickými s testami pre intaktných žiakov (v teste nie sú vykonávané žiadne úpravy, zámery úloh a položiek, a to ani pre žiakov s VPU). Riešenia úloh zapisujú do odpovedových hárkov. Majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

II. skupina – žiaci so stredným stupňom obmedzenia

Žiaci zaradení do II. skupiny pracujú s upravenými testami (riešenia úloh zapisujú na vyznačené miesto priamo v teste), s testami v bodovom písme, s testami v elektronickej verzii (CD). Majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

III. skupina – žiaci s ťažkým stupňom obmedzenia

Žiaci zaradení do III. skupiny sú schopní absolvovať MS s úpravami uvedenými v II. skupine len s pomocou asistenta alebo tlmočníka posunkovej reči.

Úpravy EČ MS pre žiakov so ZZ na prihlasovanie do IS sú uvedené **v tabuľke č. 2.**

Poznámky k úpravám

Uvedte len tie úpravy, ktoré žiak skutočne potrebuje.

Príklad: Žiak so ZP zaradený do II. skupiny potrebuje *zväčšené písmo*. Vo vyhláške č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov, Príloha V. časť, sú v II. skupine uvedené úpravy podľa druhu postihnutia. Pre žiaka so ZP sú uvedené rôzne možnosti veľkosti písma. Vyberte len veľkosť písma a riadkovanie, ktorú žiak používa.

Žiak by mal mať na MS také úpravy, aké mal v priebehu štúdia. Napr. ak žiak so ZP v priebehu štúdia nepoužíval bodové písmo, úprava testu do bodového písma na MS by bola pre neho skôr nevýhodou ako pomocou.

Žiakovi so ZP, ktorý bude pracovať s testom v bodovom písme, odporúčame uviesť v požiadavke úprav testu aj použitie elektronickej verzie testu.

V prípade žiaka s TP, ktorý má postihnutú motoriku horných končatín, navrhujeme využiť pomoc asistenta, čím predídete vyčerpanosti žiaka.

V prípade, že žiak so SP napriek svojmu postihnutiu chce konať v externej časti MS aj časť počúvanie s porozumením, uveďte túto skutočnosť pri prihlasovaní do IS (test z CJ pre SP s časťou Počúvanie – označíte áno).

V prípade, že žiak so SP a VPU bude konať len ÚFIČ MS z cudzieho jazyka, uveďte túto skutočnosť aj v maturitnom tlačive *Protokol o maturitnej skúške*.

V prípade, že žiak s VPU má na základe odporúčania špeciálneho pedagóga z Centra špeciálno-pedagogického poradenstva v odbornom posudku navrhnutú úpravu hodnotenia vo vyučovacom a cudzom jazyku (pravopisné chyby sú prípustné, hodnotí sa len obsahová stránka odpovede) zaradíte žiaka do II. skupiny. V II. skupine má žiak v teste preformulované úlohy, prípadne nahradené úlohy, ktoré overujú pravopis. Pravopis sa v teste a v písomnej forme internej časti (PFIČ) nepenalizuje.

Žiak s VPU zaradený do I. skupiny má predĺžený čas, nehodnotí sa mu pravopis v PFIČ, nemá upravené úlohy v teste nakoľko pracuje s testami identickými pre intaktných žiakov.

Ak mal žiak s VPU upravené hodnotenie v RT, bude mať hodnotenie upravené aj v NT a OT.

Akkoľvek otázky spojené s realizáciou MATURITY 2016 a úpravami podmienok na vykonanie MS žiakov so ZZ môžete konzultovať:

- telefonicky: 02/68 26 01 07, 02/68 26 01 37, 0911 587 698,
- e-mailom: maturitasvvp@nucem.sk.

Tešíme sa na spoluprácu pri príprave a realizácii MS 2016.

Tabuľka č. 1 Stručný prehľad úprav pre jednotlivé druhy postihnutia
a skupiny podľa stupňa funkčného obmedzenia

druh zdravotného znevýhodnenia	skupina podľa stupňa funkčného obmedzenia		
	I. skupina ľahký stupeň	II. skupina stredný stupeň	III. skupina ťažký stupeň
sluchové postihnutie	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 75 % • úprava testu 	<ul style="list-style-type: none"> • úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • tlmočník posunkovej reči
zrakové postihnutie	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 75 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 100 % • úprava testu 	<ul style="list-style-type: none"> • úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
telesné postihnutie	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 75 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 100 % • úprava testu 	<ul style="list-style-type: none"> • úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
chorí a zdravotne oslabení	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 75 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas o 100 % • asistent
vývinové poruchy učenia	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 25 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu 	
poruchy aktivity a pozornosti	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 25 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu 	
poruchy správania	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 25 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % 	
narušená komunikačná schopnosť	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 25 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu 	
autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % 	<ul style="list-style-type: none"> • predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu 	<ul style="list-style-type: none"> • úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
	úprava podmienok a priebehu maturitnej skúšky podľa odporúčenia špeciálneho pedagóga		

Tabuľka **možných** úprav EČ MS pre žiakov so ZZ na prihlasovanie do IS

Druh postihnutia	Stupeň	Veľkosť pís.	Riadkovanie	Test na CD	Brail.pís.	CJ s počúv.	Náhrada CJ pre SP
SP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	áno **	občianska náuka
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5				náuka o spoločnosti
	3. (tlačník)	automaticky 12	automaticky 1,5				matematika
ZP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.	volia 14 - 36*	volia 1,5 - 2,00	áno - nie	áno - nie		
	3. (asistent)	volia 14 - 36*	volia 1,5 - 2,00				
TP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.	volia 12 - 18*	volia 1,5 - 2,00	áno - nie			
	3. (asistent)	volia 12 - 18*	volia 1,5 - 2,00				
CHaZO	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.						
	3.						
VPU	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.	volia 12 - 14*	volia 1,5 - 2,00				
PAaP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5				
PS	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.						
NKS	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5				
AUT	1. (šp.pg.)	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-
	2. (šp.pg.)	volia 12 - 14*	volia 1,5 - 2,00				
	3. (šp.pg.)						

Poznámka:

* pri voliteľných veľkostiach písma používať len párne čísla

** štandardný test pre žiakov so SP podľa vyhlášky č. 318/2008 Z.z. v neskoršom znení neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením; ak chce žiak so sluchovým postihnutím konať časť počúvanie, zvolí možnosť "áno"

- v prípade žiakov s **viacnásobným postihnutím** zaznačiť všetky druhy postihnutia, skupinu; ďalšie úpravy je potrebné konzultovať so zamestnancom NÚCEM